

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра історії Центральної і Східної Європи і спеціальних галузей історичної
науки

Проректор _____
“ЗАТВЕРДЖУЮ”
“_____” червня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)
Спеціальність	<u>014 Середня освіта</u> (шифр і назва спеціальності)
Спеціальність (професійне спрямування)	<u>014.03 Середня освіта (Історія)</u> (шифр і назва спеціальності)
Факультет історії, політології і міжнародних відносин	

Робоча програма навчальної дисципліни “Теорія і методика наукових досліджень та основи академічного письма” для студентів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).

23 червня 2021 р. 30 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Стефанюк Г.В. кандидат історичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії Центральної і Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки

Протокол від 23 червня 2021 р. № 12

Завідувач кафедри історії Центральної і Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки

(підпис)

(Комар В.Л.)
(прізвище та ініціали)

23 червня 2021 р.

Схвалено Науково-методичною радою факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від 25 червня 2021 р. № 1

23 червня 2021 р.

Голова Науково-методичної ради
факультету історії, політології і
міжнародних відносин

(підпис)

(Кугутяк М.В.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i> (шифр і назва)	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Обов'язкові дисципліни 2.1.1 Теоретична підготовка	
	Спеціальність <i>014 Середня освіта</i>		
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <i>014.03 Середня освіта (Історія)</i>	Рік підготовки:	
Індивідуальне завдання <i>Реферат</i>		I-й	I-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		I-й	I-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: <i>бакалавр</i>	Лекції	
		12 год	8 год
		Практичні, семінарські	
		18 год	4 год
		Лабораторні	
		0 год	0 год
		Самостійна робота	
		60 год	78 год
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: <u>залік</u>			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% : 67%

для заочної форми навчання – 10% : 90%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) з дисципліни “Теорія і методика наукових досліджень та основи академічного письма”, які полягають у висвітленні теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами, формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв’язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завданням є поглиблене вивчення та закріплення теоретичних положень і фактологічного матеріалу, який викладався на лекціях або засвоювався шляхом самостійної роботи студентів. Під час семінарських занять вони повинні розвивати творче й аналітичне мислення та культуру мови, вчитися самостійно працювати над підготовкою дослідницьких проєктів. Важливим завданням є усвідомлення студентською молоддю значення підготовки наукових робіт в навчальних закладах середньої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи теорії і методології освіти, необхідні для професійної діяльності;
- принципи дослідження в науці загалом та історії зокрема;
- характеристики основних методів наукового пізнання, понятійний апарат (основні поняття, терміни, загальні аспекти науки);
- методіку підготовки та правильність оформлення науково-дослідної роботи;
- етапи наукового дослідження; типи наукових звітів;
- принципи, етапи підготовки і проведення наукових досліджень.

вміти:

- використовувати знання, уміння і навички із дисциплін для розв’язання конкретних дослідницьких задач у професійній діяльності учителя історії і суспільствознавчих предметів;
- проєктувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості;
- визначити об’єкт, предмет, мету, завдання наукового дослідження;
- використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності;
- впроваджувати під час навчання інноваційні технології;
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами);
- працювати з дисциплінарним масивом публікацій: вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації;

- самостійно планувати і проводити наукові дослідження (реферування тексту, складання тез доповіді, повідомлення, наукову статтю);
- організовувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях;
- вдосконалюватися з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції;
- здійснювати наукові і науково-педагогічні дослідження в галузі історії, методики викладання історії, історичного краєзнавства; застосовувати міждисциплінарний підхід.
- усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання впродовж життя.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із дисципліни «Теорія і методика наукових досліджень та основи академічного письма» здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі. **(C1)**.

Комунікативна – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (усна відповідь, реферат, есе, доповідь на науково-звітній конференції ін.) **(C2, C16)**.

Лінгвістична – здатність володіти іноземною мовою для пошуку і опрацювання іншомовних історичних праць і джерел **(C3)**.

Інформаційно-цифрова компетентність – здатність до критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації джерельної інформації з історії України **(C4)**.

Соціальна і громадянська компетентність – здатність до міжособистісної взаємодії на основі етичних міркувань (мотивів), вміння працювати в колективі й ефективно співпрацювати з учасниками навчального процесу; уміння попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів; діяти громадсько і соціально відповідально і свідомо та з почуттям поваги до оточуючих, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми **(C6)**.

Навчання вчитись – здатність вчитися і спільно, і автономно, здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного) під час самостійної роботи із дисципліни, підготовки проблемних питань, проектів, самостійне набуття нових компетентностей, а також здатність виявляти і творчо підходити до вирішення проблем, ухвалювати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї під час захисту проектів, прес-конференції, захисту проблемних питань, брати відповідальність і виявляти ініціативу, визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і

взяті обов'язки, вибудувувати свою навчальну траєкторію, оцінювати прогрес і результати навчання (C7).

Загальнокультурна компетентність (C8) – це здатність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної історії, накопичення її джерельної бази, що становить культурну спадщину України та українського народу, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність в Україні (C8).

Екологічна компетентність і здоровий спосіб життя – це здатність на основі вивченого матеріалу (політики радянського уряду, екологічних катастроф, політики урядів незалежної України в питанні захисту навколишнього середовища ін.) усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, прагнення до його збереження; здатність до здійснення професійної діяльності згідно з вимогами охорони праці й техніки безпеки; здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя (на прикладі історії українського спорту, медицини ін.) (C9).

Фахові (предметні) компетентності:

Наявність системи знань із теорії і методики наукового дослідження і їх важливість у майбутній професії, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти (C10).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати опрацьований матеріал з джерел з історії України, формувати й науково аргументувати власну інтерпретацію, брати активну участь у дискусіях (C11).

Розуміти і застосовувати внутрі і міжпредметні зв'язки, мати синтетичне мислення (C12).

Здатність застосовувати знання, уміння і навички для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, зокрема логічно-структурних схем ін. (C13).

Здатність володіти термінологією (C15).

Здатність користуватися вербальними і невербальними засобами передачі джерельної історичної інформації (зокрема, презентаціями, схемами, картами, таблицями ін.) (C16).

Здатність користуватися вербальними і невербальними засобами передачі джерельної історичної інформації (зокрема, презентаціями, схемами, картами, таблицями ін.) (C16).

Наявність системи знань основних теорій із дисципліни, вміння їх критично аналізувати, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості (C17).

Здатність аналізувати, досліджувати та презентувати педагогічний досвід навчання учнів історії і суспільствознавчих предметів у загальноосвітній та профільній школі (C20).

Здатність до усвідомлення призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, важливості збагачення професійних якостей відповідно до нових суспільно-політичних реалій; усвідомлення необхідності подальшого навчання (C21).

Здатність на основі вивченого матеріалу, ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки (C22).

Формувати економічну грамотність і підприємливість (C23).

Здатність на основі вивчення теорії і методики наукового дослідження формувати високу історичну й громадянську свідомість, національну гідність для збереження історичної національної пам'яті, здатність використати на практиці здобуті знання із дисципліни з метою проведення громадянсько-патріотичного виховання серед молоді (C24).

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і структура теорії та методології наукового пізнання

Тема 1. Вступ до курсу “Теорія і методика наукових досліджень та основи академічного письма”

Стан історичної науки в Україні. Причини кризи в науці і шляхи виходу з неї. Освоєння надбань світової історичної думки, традицій вітчизняної науки, подальша розробка проблем теорії, методології й логіки науки, піднесення професійного рівня підготовки істориків.

Основні етапи розвитку історичної свідомості. Перетворення історичних знань у науку. Виникнення філософії історії (історіософії) як універсальної історії людства (Вольтер, Гегель). Суть і значення позитивістської філософії історії. Виникнення і поширення матеріалістичного поширення розуміння історії. Розвиток філософії історії як теорії історичного пізнання та історичного знання (Дільтей, Ріккерт). Сучасне розуміння філософії історії як спеціальної галузі наукових історичних знань, яке на основі конкретного історичного матеріалу осмислює цілісний історичний процес, виробляє принципи й методи пізнання історії, вивчає структуру самого історичного знання.

Місце логіки історичної науки в структурі філософії історії. Логіка як теорія науки. Методика як сукупність дослідницьких прийомів і принципів, за допомогою яких здійснюються вимоги теорії, методології й логіки науки.

Завдання курсу.

Залучення старшокласників до науково-дослідної діяльності МАН як засіб розвитку їх дослідницьких здібностей.

Література й джерела.

Тема 2. Наука як сфера людської діяльності

Наука. Наукознавство.

Наукове пізнання. Практика як основа пізнання. Мета науки. Відносне і абсолютне знання. Характеристика основних основ науки. Основні поняття науки: наукова ідея, гіпотеза, закон, судження, умовивід.

Наука як сукупність теорій. Система наукових концепцій, принципів, положень, фактів. Методологія наукового пізнання. Метод дослідження як засіб отримання наукових фактів.

Наукова діяльність та її види. Функції, завдання і результати наукової діяльності. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Основні результати наукових досліджень.

Суб'єкти наукової діяльності. Наукова комунікація і наукова школа. Реалізація функцій наукової школи.

Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС). Зміст і структура НДДС. Основні напрямки НДДС вищого навчального закладу. Науково-дослідницька діяльність студентів у межах навчального процесу і поза ним. Художньо-творча діяльність.

Використання інформаційно-комунікативних технологій у шкільному вивченні історії. Позаурочна робота з учнями в умовах співпраці загальноосвітньої школи та Малої академії наук.

Тема 3. Предмет, структура й функції історичної науки

Поняття предмету науки. Причини змін у понятті предмету науки.

Реальний історичний процес як діяльність людини, що переслідує свої цілі. Класифікація діяльності за об'єктами (економічна, соціальна, політична, духовна) і суб'єктами (соціально-історичні спільності, різні формування, індивідууми). Значення розуміння поліструктурності діяльності для визначення напрямів історичних досліджень. Суспільні відносини як форма людської діяльності й об'єкт вивчення історичної науки. Види, взаємовідносини й взаємодія суспільних відносин. Невиправданість догматизованого сприймання понять про базис і надбудову. Потреби та інтереси людей як детермінанти їхньої діяльності. Місце класових інтересів серед інших, невинуватість їх абсолютизації.

Закони розвитку суспільства, їхня відмінність від законів природи. Хибність економічного редуccionізму. Історичні закономірності, їхня конкретність. Роль людського фактору в реалізації історичних закономірностей. Закон альтернативи. Значення вибору людьми шляхів розвитку суспільства.

Формаційна й цивілізаційна концепції історичного процесу. Значення сфери духовної діяльності людей. Ментальність як предмет історичного вивчення. Цивілізація як сукупність матеріальних, соціальних, політичних, духовних надбань, якими дана спільність людей володіє, забезпечує зростаючі потреби своїх членів і озброює кожне нове покоління, що вступає в стан дієздатності. Рівень громадянськості суспільства як критерій рівня розвитку цивілізації.

Історична наука як система. Організаційний, предметний, видовий, логічний, функціональний “зрізи” структури історичної науки.

Функції історичної науки: пізнавальна (евристична), виховна, прогностична, функція соціальної пам'яті, гедоністична.

Тема 4. Методологія і методи історичного дослідження

Метод як компонент науки, через який відбувається зв'язок між об'єктом і суб'єктом. Рівні методологічного знання; методологія історичної науки як конкретно-наукова методологія – теорія історичного пізнання, сукупність принципів і методів історичного дослідження. Зв'язок методології з теорією науки, з світоглядними позиціями історика. Методологічний плюралізм, правильне розуміння його суті.

Принципи історичного пізнання, їхні поняття і значення. Принцип об'єктивності та його вимоги. Достовірність і повнота фактичної інформації. Всебічність розгляду суспільних явищ, урахування багатовимірності історичного процесу. Вивчення суспільних явищ у сукупності дії історичних закономірностей, взаємодії об'єктивного і суб'єктивного факторів.

Принцип історизму і його вимоги. Вивчення явищ у їх русі і розвитку, на всіх його стадіях, у структурних зв'язках із супутніми явищами у світлі подальшого історичного досвіду. Конкретність вивчення як вимога історизму.

Методи історичного дослідження, їхнє відношення до дослідницьких принципів. Підстави обраних методів дослідження: зміст, об'єкт і пізнавальні завдання. Структура методів, використовуваних в історичній науці.

Класифікація історичних методів. Загальнонаукові методи, зокрема системний метод та його модифікації (системно-комунікаційний, системно-компонентний, системно-структурний, системно-функціональний та ін.). Історичний та логічний методи, метод абстрагування. Міждисциплінарні методи (конкретних соціологічних досліджень, статистичний, психологічний та ін.).

Конкретно-наукові методи. Своєрідність методів дослідження.

Спеціально-наукові історичні методи (порівняльно-історичний, ретроспективний, синхроністичний, діахронний, типологічний, генетичний). Періодизація історичного процесу як пізнавальне завдання і метод дослідження.

Змістовий модуль 2. Форми та етапи пізнавальної діяльності історика

Тема 5. Форми історичного знання і основні етапи історичного пізнання

Основні форми історичного знання. Репродуктивне знання як початкова форма емпіричного знання. Емпіричне знання як логічна систематизована картина історичного процесу. Теоретичне знання як піднесення рівня узагальнення фактичного матеріалу до пізнання історичних закономірностей. Критика неокантіанської концепції поділу наук на ідеографічні та гіпотетичні й віднесення історичної науки до виключно ідеографічних.

Етапи історичного дослідження. Проблема як фрагмент об'єктивної реальності, який з різних причин не був досліджений. Проблема як знання про незнання. Критерії актуальності проблеми.

Поняття факту в логіці науки. Історичні факти (факти-події) і наукові факти (факти-знання). Логіко-методологічне значення тлумачення поняття факту, його природи. Інваріантність фактів. Сукупність фактів як емпірична основа дослідження.

Описання як компонент історичного дослідження, як пізнавальна структура. Певні, часткові та індивідуальні описання. Природність описання в історичному дослідженні. Перехід від описання до пояснення. Пояснення як процедура, яка фіксує причини, фактори й підстави виникнення чи створення даної події, ситуації чи процесу як встановлення причинних зв'язків між явищами. Види пояснень. Поняття як перехід від емпіричного до теоретичного знання. Теоретичне осмислення досліджуваного матеріалу. Соціологічні компоненти в історичному дослідженні.

Послідовність і чергування форм історичного знання і етапів пізнання в практиці історичного дослідження.

Тема 6. Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика

Теоретичний і емпіричний рівні наукового пізнання в історії. Історичне пізнання як процес отримання знання. Емпіричні знання. Методи емпіричного

пізнання: спостереження, експеримент, опис чуттєвих даних. Форми мислення. Категорії, категоріальний синтез.

Особливості теоретичного знання. Наукова теорія як наслідок пізнавальних методів. Теорія на рівні окремих груп фактів, теорія на рівні процесів. Інструментальна функція теорії. Структура базисного рівня.

Проблема об'єктивності теорії. Ідеалізація об'єкту пізнання. Ідея як вища форма теоретичного знання.

Етапи пізнавальної діяльності історика. Підготовчий етап, інформаційний етап, пояснювальний (теоретичний) етап, нарративний етап.

Історіографічний вступ до дослідження. Класифікація літератури з теми. Відмінність історіографічного аналізу від бібліографічного описання. Історіографічні методи в дослідженні, історіографічний стиль викладу. Висвітлення процесу нерозкритих знань з певних питань теми, наявних точок зору на ці питання. Толерантність наукової критики. Техніка опрацювання історіографічних джерел.

Роль організаційно-діяльнісних умінь у формуванні компетентного учня-дослідника.

Тема 8. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел

Джерелознавство як наука. Поняття історичного джерела. Класифікація джерел, загальні схеми і проблемна класифікація. Джерелознавча евристика як теорія і методика пошуку джерельної інформації. Виявлення й добір джерел з теми дослідження.

Джерелознавчий вступ до дослідження. Відмінність джерелознавчої характеристики від переліку використаних джерел. Джерелознавчі методи в дослідженні. Аналітична і синтетична критика джерел і прийоми її здійснення. Здобуття сукупності наукових фактів як кінцева мета синтетичної критики. Включення джерелознавчого аспекту в дослідження. Описання джерел і описання історичних фактів, наочність праці з джерелами. Техніка опрацювання джерел.

Перехід до аналітичної критики як початок наукового використання досліджених джерел.

Методика роботи з масовими джерелами.

Тема 8. Робота з науковою літературою. Контролювання дослідження і оформлення його результатів

Позаджерельна інформація, її склад і вплив на історика. Джерельна інформація, її роль в дослідженні. Значення піднесення інформативної віддачі джерел.

Будова нового знання (синтезування старого знання і нових фактів) як підстава для поділу всіх носіїв інформації історика на літературу і джерела.

Історіографія як історія історичної науки. Історіографічний факт і історіографічне джерело. Загальна, предметна і проблемна історіографія. Завдання проблемної історіографії, визначення шляхів дослідження.

Бібліографічна евристика як теорія і методика пошуку книжкової інформації. Складання бібліографії дослідження та її поповнення в ході опрацювання теми.

Наукова проблема, тема і назва дослідження. План дослідження і принципи його складання. Логічний та історичний підходи до конструювання дослідження. Удосконалення плану в процесі опрацювання теми. Проспекти.

Оформлення результатів дослідження. Написання тексту. Мова історичного дослідження. Історія і естетика.

Методика колективних досліджень.

Робота з літературою як основа побудови пізнавально-дослідницьких завдань на уроках історії в школі. Науково-дослідницька робота учня-члена МАН.

Висновки.

Тема 9. Головні засади академічного письма

Основні характеристики поняття «академічне письмо». Поняття академічної грамотності та його структура. Концепція «персональний процес – практика – публічний продукт» у створенні академічного тексту. Роль критичного мислення у створенні авторського оригінального академічного тексту.

Тема 10. Академічна доброчесність

Етичний кодекс ученого Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання. Етичний кодекс ученого.

Тема 11. Академічне письмо як різновид наукового спілкування

Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне. Основні характеристики наукового стилю мовлення (функції, підстили, їх жанри). Мовні засоби наукового стилю. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.

Тема 12. Основні категорії академічного тексту

Наукове знання як специфічний зміст наукового тексту. Інформативність, членованість, зв'язність, лінійна послідовність, цілісність, перспекція, модальність, завершеність як основні категорійні ознаки академічного тексту. Основні властивості наукового знання. Моделювання наукового знання.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	Лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тематика курсу												
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності.	15	2	3			10	15	2				13
Тема 2. Наукова комунікація.	15	2	3			10	15	2				13
Тема 3. Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика	15	2	3			10	15	2	2			11
Тема 4. Методологія та методи наукового дослідження	15	2	3			10	15					15
Тема 5. Академічна доброчесність	15	2	3			10	15	2	2			11
Тема 6. Головні засади академічного письма.	15	2	3			10	15					15
Разом	90	12	18			60	90	8	4			78
Усього годин	90	12	18			60	90	10	4			76

6. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Організація діяльності суб'єкта пізнання	2
2.	Роль організаційно-діяльнісних умінь у формуванні компетентного учня-дослідника	2
3.	Основні етапи історичного пізнання. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі	2
4.	Методологія та методи наукового дослідження	2
5.	Практика написання наукового дослідження	2
6.	Організація науково-дослідницької діяльності студента. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі	2
7.	Академічна доброчесність. Етичний кодекс ученого	2
8.	Головні засади академічного письма	2
9.	Академічний текст: основні категорії, види, змістове наповнення	2

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
-------	------------	-----------------

1.	Організація діяльності суб'єкта пізнання	2
2.	Організація науково-дослідницької діяльності студента. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі	2

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачено	
2		
...		

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачено	
2		
...		

9. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Наука як сфера людської діяльності.	10
2	Наукова комунікація	10
3	Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика	10
4	Методологія та методи наукового дослідження	10
5	Академічна доброчесність.	10
6	Головні засади академічного письма.	10
	Разом	60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Наука як сфера людської діяльності.	13
2	Наукова комунікація	13
3	Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика	11
4	Методологія та методи наукового дослідження	15
5	Академічна доброчесність.	11

6	Головні засади академічного письма.	15
	Разом	78

10. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Наукова монографія.
3. Наукова стаття.
4. Тези наукової доповіді.
5. Методика підготовки та оформлення публікації.
6. Техніка написання тексту.
7. Реферат.
8. Доповідь (повідомлення).
9. Соціологічне дослідження.
10. Спостереження.
11. Експеримент.
12. Описання як компонент історичного дослідження, як пізнавальна структура.
13. Джерелознавча евристика як теорія і методика пошуку джерельної інформації.
14. Методика роботи з масовими джерелами.
15. Місце логіки історичної науки в структурі філософії історії.
16. Методика як сукупність дослідницьких прийомів і принципів.
17. Ментальність як предмет історичного вивчення.
18. Ділове листування.
19. Ділове спілкування.
20. Ділова розмова по телефону.
21. Методика використання історичних документів у сучасних умовах розвитку історичних знань в закладах середньої освіти.
22. Навчальні функції історичних документів на уроках історії в закладах середньої освіти.
23. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів на уроках історії.
24. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом.

25. Використання текстів історичних джерел на уроках історії в школі.
26. Історичні документи як основа побудови пізнавальних завдань.
27. Теоретичний аналіз діяльності архівних установ у розвитку пізнавальних інтересів учнів на уроках історії України.
28. Соціальні функції документів у розвитку пізнавальних інтересів учнів на уроках історії в школі.
29. Академічна доброчесність.
30. Етичний кодекс ученого.
31. Головні засади академічного письма.
32. Авторське право. Правила використання об'єктів інтелектуальної власності.
33. Плагіат у масовій культурі.
34. Академічне письмо як різновид наукового спілкування.
35. Основні категорії академічного тексту.
36. Види академічних текстів.
37. Змістове наповнення академічного тексту.
38. Інтертекстуальність академічного тексту.
39. Структура академічного тексту.
40. Вступ і висновок у структурі академічного тексту.
41. Академічний текст як об'єкт редагування.
42. Академічне есе як один із жанрів академічного письма.

11. Індивідуальні завдання

Написання рефератів за темами

1. Основні напрямки і школи історичної науки в XIX – XX ст.
2. Роль особи в історії.
3. Роль джерелознавства у науковій творчості дослідника.
4. Методологія історичної науки.
5. Проблема істинності наукових знань в методології історії.
6. Написання реферату на тему своєї курсової роботи.
7. Сучасний стан джерелознавства і завдання подальшого розвитку в Україні.

8. Наука як сфера людської діяльності.
9. Психологія і технологія наукової творчості.
10. Організація і проведення соціологічних досліджень.
11. Основні риси і здобутки прагматичної історії.
12. Парадигми інтелектуально-генетичної історії.
13. Зміст соціологічної історії.
14. Найважливіші течії і школи історичної науки ХХ ст.
15. Особливості історії як об'єкту пізнання.
16. Бібліографічна та архівна евристика.
17. Історіографія як історія історичної науки.
18. Джерелознавство як наукова галузь знань.
19. Історія та історична наука як пізнавальний процес.
20. Поняття, функції та основні види наукових публікацій.

Методичні рекомендації щодо підготовки реферативної роботи об'ємом 12 сторінок включають в себе застосування відповідної методології.

Структура написання студентом реферату складається із наступних семи обов'язкових елементів:

- Вступна частина;
- Аналіз використаної літератури по темі (на 2-3 абзаци);
- Характеристика обраної теми та перспективність її дослідження;
- Визначити основні параметри викладу матеріалу;
- Навести історичний ілюстративний матеріал, що підтверджує вашу аргументаційну базу;
- Висновки;
- Список використаної літератури.

12. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни “Теорія і методика наукового дослідження та основи академічного письма” використовуються три групи методів: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (розповідь, лекція), наочними (ілюстрація) та практичними (реферати) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності використовуються методи стимулювання і мотивації обов’язку і відповідальності в навчанні (роз’яснення мети навчального предмета та подання вимог до вивчення предмету), метод активізації у формі обміну думками. В рамках використання третьої групи методів використовуються методи усного та письмового контролю.

13. Методи контролю

В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів реалізується чотириступеневий контроль: 1) поточний контроль; 2) контрольна робота; 3) підготовка індивідуального завдання; 4) колоквіум.

Поточний контроль знань

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій студентами є обов’язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять є обов’язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Загальна система оцінювання курсу

Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів (лютий – червень):

- 1) усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей – 30 балів (три оцінки на дев'яти семінарських заняттях);
 - 2) індивідуальна робота: – 20 балів;
 - 3) контрольна робота (по темах семінарських занять) – 20 балів;
 - 4) колоквіум (тестові завдання по лекційному матеріалі) – 30 балів;
- Загальна кількість – 100 балів.

Підсумковий контроль – залік (червень):

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Вид контролю	Поточний контроль	Контрольна робота	Колоквіум	Індивідуальне завдання	Підсумкова залікова оцінка
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	30	20	30	20	100

При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується:

Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у

формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів за участь в науковій роботі** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 100 балів).

Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усний аналіз поставлених питань;
- вибіркове усне опитування «з місця»;
- дискусійне обговорення питань;
- індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

Критерії поточної оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)
Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає теорію і методiku науково-дослідницької діяльності, володіє понятійним

апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерела з історії України. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє класифікувати джерельну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру). Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності.

Може використати інноваційні технології. Має аналітичне та синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й

неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора у створенні джерел, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Має певний рівень аналітичного та синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «три» ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію

діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає джерелознавчу термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організовувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній(я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.

Вимоги до індивідуальної роботи

Індивідуальне завдання з курсу «Теорія і методика наукового дослідження та основи академічного письма» передбачає підготовку окремих складових студентської наукової роботи.

Структура індивідуальної роботи складається із наступних обов'язкових елементів:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Вступна частина;
- Список використаної літератури.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії	Бали
Повноцінна підготовка окремих складових наукової роботи з відображенням авторської	17-20 балів

<p>позиції. При захисті використовує значний обсяг джерел і літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створив значну кількість роздаткового матеріалу. Демонструє на високому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, бачить шляхи подолання труднощів, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p>	
<p>Обґрунтоване розкриття проблеми. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Демонструє на достатньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p>	13-16 балів
<p>Тема розкрита неповно. Демонструє на посередньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє певне усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p>	9-12 балів
<p>Робота суто компілятивного рівня. Студент може репродуктивно відтворити змісту історичних джерел, однак у його відповіді є помилки. Вміє організовувати пошук історичної інформації, але не може її оформити належним чином. Не достатньо використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки завдання. Визначає роль людського фактора в історії, однак без необхідної аргументації.</p>	5-8 балів
<p>Проаналізовано лише окремий аспект. Захист завдання спрощений, із значними помилками. Не здійснено пошук джерельної інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Відсутні</p>	1-4 бали

самостійні висновки і синтетичні зв'язки. Не здатен використати наявний матеріал для роботи в школі. ІКТ використано недоречно. Не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	
Завдання не зараховано	0 балів

Вимоги до контрольної роботи

Контрольна робота проводиться у письмовому вигляді, має декілька варіантів формалізованих завдань рівнозначної складності, на виконання яких відводиться 45 хвилин. Кожен варіант містить 7 завдань (1 – 2 –теоретичні, 3 – знання термінів, 4–7 – тестові завдання).

Розв'язуючи завдання контрольної роботи, студент повинен продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову, креативну діяльність.

Критерії оцінки виконання контрольної роботи

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється у 20 балах: 1- 10 балів, 2 – 3 бали, 3 – 3 бали, 4-7 – по 1 балу.

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне (перше) завдання
1-2	У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом Не здатен оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Не має синтетичного мислення, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
3-6	Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства. Посередньо знає джерелознавчу термінологію і володіє понятійним апаратом, не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичні джерела. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати та інтерпретувати джерела з історії України, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

7-8	<p>Студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Вміє класифікувати історичні джерела, але не достатньо їх інтерпретує. Знає наукову термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією; створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>
9-10	<p>Студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає наукову термінологію. На високому рівні володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>

14. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		

60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення

Стефанюк Г.В. Теорія і методика наукового дослідження: опорні конспекти, схеми, глосарій. Навчально-методичний посібник для студентів Інституту історії, політології і міжнародних відносин / Г.В. Стефанюк. – Івано-Франківськ, 2015. – 130 с.

Стефанюк Г.В. Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальностей 014 «Середня освіта (Історія)» та 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, 2018. 45 с.

Комар В.Л, Стефанюк Г.В. Методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт студентами спеціальностей 014 «Середня освіта. Історія» та 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, 2021. 41 с.

Стефанюк Г.В. Академічна доброчесність в навчально-науковій діяльності студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)»: інформаційні матеріали. Івано-Франківськ, 2021. 75 с.

Стефанюк Г.В. Студентська наукова робота: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 032 «Історія та археологія» та 014 «Середня освіта (Історія)». Івано-Франківськ, 2021. 161 с.

16. Рекомендована література

Базова

1. Бондаренко Г. Історичне пізнання: питання теорії і практики. Луцьк, 1998.
2. Данилевський И.Н. Вопросы теории и методики исторического исследования. М., 1986.
3. Зашкільняк Л. Вступ в методологію історії. Львів, 1996.
4. Котов В.Н. Введение в изучение истории. К., 1982.

5. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень. К., 2003.
6. Масинець А. Організація науково-дослідницької діяльності учнів у процесі підготовки до конкурсу-захисту МАН. Таврійський вісник освіти. 2014. №2. С.246–250.
7. Мельник Л.Г. Предмет і методологія історичної науки. К., 1995.
8. Мельник Л.Г. Розвиток наукового пізнання історії. К., 1983.
9. Могильницький Б.Г. Введение в методологию истории: Учебное пособие. М., 1989.
10. Приходько О. Науково-дослідницька робота учня-члена МАН: моніторинг якості. Українська мова і література в школі. 2016. №2. С. 48–49.
11. Пронштейн А.П., Данилевський І.Н. Вопросы теории и методики исторического исследования. К., 1990.
12. Мироненко Л. Формування навичок дослідницької діяльності учнів. *Майстерня вчителя: Додаток до газети: «Джерело»*. 2013. №1. С.2-3.
13. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К., 2006.

Допоміжна

1. Барг М.А. Категории и методы исторической науки. М., 1984.
2. Бондаренко Г. Історичне пізнання: питання теорії і методики. Луцьк, 1998.
3. Губман Б.Л. Смысл истории: очерки современных западных концепций. М., 1991.
4. Дюркгейм Э. Метод социологии. К.–Харьков, 1999.
5. Данилевский И.Н. Вопросы и методики исторического исследования. М., 1986.
6. Добров Г.М. Наука о науке. К., 1998.
7. Єріна А.М., Єрін Д.Л., Захожай В.Б. Методологія наукових досліджень. К., 2004.
8. Ковальченко І.Д. Методы исторического исследования. М., 1987.
9. Колінгвуд Р. Ідея історії. К., 1995.
10. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты. М., 1997.
11. Крип'якевич І.П. Нарис методики історичних досліджень. *Український історичний журнал*. №2. 1967.
12. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів. К., 2003.
13. Лудченко А.А. Основы научных исследований. К., 2000.
14. Методические вопросы науковедения. К., 2001.
15. Мельник Л.Г. Розвиток наукового пізнання історії. К., 1983.
16. Могильницький Б.Г. Введение в методологию истории: Учебное пособие. М., 1989.
17. Пріцак О. Історіографія і історіософія М.Грушевського. К. – Кембрідж, 1991.
18. Поппер К. Злиденність історизму. К., 1994.
19. Поппер К. Логика и рост научного знания. М., 1993.
20. Санцевич А.В. Методика исторического исследования. К., 1990.
21. Тойнбі Дж. Дослідження історії. В 2-х т. К., 1995.
22. Уйбо Т. Теория и историческое познание. Таллин, 1991.
23. Фромм Э. Душа человека. М., 1993.

24. Ясперс К. Истоки истории и цель. М., 1991.
25. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Переклад з англійської. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP. URL: https://academicintegrity.org/wpcontent/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf
26. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.
27. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
28. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку // Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. URL: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf 5. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. українознавства; уклад. С.К. Ревуцька. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. – 81 с.
29. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
30. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с.
31. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с. URL: https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf
32. Гужва О.О. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
33. Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/kodeksakademichnoyi-dobrochesnosti-idgu.pdf>
34. Тимошенко Т. В. Академічне письмо / Т. В. Тимошенко, Н. В. Гречихіна. Наукові записки : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. – С.214–219.
35. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
36. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
37. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> 10.3.
38. Про Етичний кодекс ученого України. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.
39. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>.

40. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів.
– Назва з екрану. – Режим доступу:
<https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.